

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

XXVIII. évfolyam. 101. szám.

Hirdetési árak:

Egész évre ——— 12 ft.
Félévre ——— 6 „
Negyedévre ——— 3 „
Egy óra ——— 1 „
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap esti 6 óráig.

Nagybecskerek, 1899.

Szerda, május 2.

A kuriai biráskodás.

Nagybecskerek, május 3.

(Z-y.) A magyar parlament a maga áldásos békebangulatában, melynek jövő-kihatásai sokkal fontosabbak lesznek, semmint akár az optimista, akár a pessimista felfogások azok horderejét ma még mérlegelni tudnák: immár az utolja felé jár az u. n. pártközi paktumban foglalt megegyezés folytán előtérbe helyezett nagy kérdéseknek. A kiegyezési provizorium, a költségvetés után most a legfontosabb kérdések egyikének előrehaladott megoldásán fáradozik, nincs kétségünk az iránt, hogy munkáját az eddigiek sikere fogja koronázni.

Lehetetlen tagadnunk, hogy a parlamenti élet fejlődése szempontjából nagy figyelmet érdemel a választási ügyekben való biráskodásnak a királyi kuriára való átruházása.

Az 1872-iki választások után, mikor számban megerősödött, de Deák betegeskedése s más okok miatt züllesnek indult a Deák-párt, a Tisza vezérlete alatt állott balközép állott elő ezzel a követeléssel. Több törvényjavaslatot terjesztettek elő már a kormányok, de egyik sem válhatott törvénynyé. Az utolsót, melyet Szilágyi Dezső dolgozott ki, a képviselőház megszüntette, de a főrendiházban az akkori klerikális többség megbuktatta, mert a javaslat kimondja, hogy ha az egyházi szószékéről, vagy a vallás céljaira rendelt jelvények felhasználásával izgatnak a választásoknál, akkor a választás semmis, ha pedig maga a pap követi el ezt az izgatást, akkor 3 évig terjedhető fogházzal és tetemes pénzbírsággal büntetik. A képviselőház most tárgyalja ezt a törvényjavaslatot és pedig a negyedik alakjában, kibővítve a legutóbbi pártközi egyezmény szerint az ellenzék követelt módosításokkal.

Ezek a módosítások igen jelentékenyek. Ezután adóhátralék miatt senkit sem lehet kihagyni a választók sorából. A választók összeírásánál követendő eljárás oly irány-

ban módosul, miszerint lehetőleg eleje legyen véve annak, hogy a választók jegyzékét készítő központi választmányok valakit kihagyjanak, a kit a választói jog megillet Magánál a választásnál a választási elnök és a bizottsági tagok szigorú büntetés terhe alatt köteleztetnek minden formáság pontos megtartására. Még ennél is fontosabb a tisztviselők befolyásának szigorú intézkedésekkel való korlátozása s annak kimondása, hogy a tisztviselők a maguk kerületében képviselővé nem választhatók. Mindezen szigorítások ellen komoly kifogást tenni nem lehet. A lábra kapott sok választási visszaélés ezeket az anyagi intézkedéseket eléggé indokolja.

Ha a kuriai biráskodás ellen mégis — és pedig tekintélyes képviselők részéről is — aggályok merülnek fel, ezeknek oka nem az, hogy a javaslat a fentebb jelzett módon a visszaélések kiirtására törekszik, hanem az, hogy a parlament csakugyan lemond egy eddig gyakorolt igen fontos jogáról s azt átruházza a királyi kuriára, beismerve ezzel, hogy magát pártatlan biráskodásra választási ügyekben képtelennek tartja. Ez alkotmányjogi szempontból mindenesetre fontos dolog. Azonban mégis nagy többséggel el fogják fogadni ezt a javaslatot.

Az aggályokat enyhíti az, hogy a képviselőház nem az összes választási ügyek elbírálását ruházza a kuriára, hanem csak a törvényben megjelölt huszonhat esetet, melyek igaz, a legfontosabbak. Továbbá, hogy a képviselőház nem örök időkre mond le jogáról, hanem csupán nyolc évre. Nyolc év múlva a törvény hatálya magától megszűnik s a képviselőház abban a helyzetben lesz, hogy a tapasztalás alapján megítélheti, vajjon célszerű-e továbbra is a kuriára bízni a választási ügyek elbírálását.

Mi a magunk részéről nem tartunk attól, hogy — ha, a mint egyes szónokok kifejezték — a törvényjavaslat törvénynyé lesz, — akár az eddigi pártkeretek, akár pedig nemzeti egységünk ezáltal veszélyez-

tetve lehetne. Sőt inkább! A pártokat a tiszta választás alapján még jobban át fogja melegíteni az igazi, hamisítatlan liberális-mus s a nemzeti irány, mely szerencsés összhangban kezdte meg hódításait jelenlegi kormányzatunk alatt.

Uj kamarás. A király szent-katolnai Cseh Ervin belső titkos tanácsosnak és horvát szlavon-dalmát miniszternek a kamarási méltóságot adományozta.

A helyzethez. Egy régi publicista, ki már a Deák-pártnak előkelő tagja volt, írja a következő cikkelyt:

A politikai, sőt még a társadalmi életnek is minden vonatkozásában mutatkoznak már a jótékony következményei annak a fordulatnak, melyet Széll Kálmán létesített. A vezető miniszter kitűnő államférfi személyisége, a felette megnyerő benyomása, melyet még politikai ellenfeleire is gyakorol, szinte csodát művelt, mindezek előtt a parlamentben. Már az sem alárándelt dolog, hogy a fuzió a nemzeti párt és a kormánypárt közt folyton mindjobban beválik, hogy az elemek külső egyesülését a lelkek összekapcsolódása egészíti ki, hogy az ellentétek minden maradványa s minden kedvetlenség elpárolog, — oly siker, melyet a miniszterelnöknek kell köszönni; — de mindenesetre még jelentősebb, hogy az ellenzéknek még radikálisabb szárnya is a parlamenti harc jobb formáihoz szokott, az elvekhez törhetlenül ragaszkodik bár, de azok képviselőtét nyugalommal és szenvedély nélkül kísérli meg. Főleg ebben érvényesül a befolyása annak a személyes varázsnak, mely az új kabinetfőtől kiindul.

Hogy ennek dacára még elég sok tárgyi nehézséget kell leküzdeni, azt magától lehet érteni. A leglényegesebb nehézségek egyike még mindig az Ausztriával való gazdasági kiegyezés kérdéseiben van. A napokban osztrák miniszterek fognak ide érkezni, hogy, mint sokfelől állítják, ismét a kiegyezés felett tárgyaljanak. Mi azonban nem hisszük, hogy a magyar miniszterelnöknek módjában lesz ily tanácskozásokba belebocsátkozni. A mire nézve a két kormány-nak a vám- és kereskedelmi szövetség és a bankkérdés tárgyában meg kellett egyeznie, arra nézve már megtörtént a megegyezés, az törvényjavaslatok alakjában már a két parlament előtt is fekszik s azon többé mit sem lehet változtatni. Mindamellett lehetséges, hogy az osztrák minisztereknek van még valami mondani valójuk a magyar miniszterek számára s ez esetben való-

A „TORONTÁL“ tárcája.

A szakítás művészete.

Írta: Liptal Károly.

Kedves Barátnóm!

Igazán mondom, megdöbbenéssel olvastam levelét, amelyben arról értesít, hogy csalódtál. Csálódott pedig önmagában, mert nem szereti azt, a kit pedig szeretni vélt. Most tölem kér tanácsot a szakításhoz, mert amint írja, nem talál kiutat ebből a nehéz helyzetből, a melybe egy csalfa föllobbanás lidércfénye vitte bele.

Mondhatom, nehéz probléma elé állított. Mert szakítani nehezebb, mint szeretni, sőt önmagunkat megszerettetni. Súlyosítja a problémát az is, hogy száz szerelmes férfi közül kilencvenkilenc azt mondja a nőnek, hogy: megöllek, ha megcsalsz. Tehát nemcsak a külszin van kockán ebben a problémában, hanem kilencvenkilenc esetben a nő élete is.

Nem lehetetlen, hogy az az ember, a kiből magácska kiábrándult, nincs kilencvenkilenc között (már t. i. a kik a „tué la“ elvét vallják), de sőt valószínű, hogy ő a száz közül a századik, a ki vagy önmagát fogja föbelőni, ha csalódik, vagy félrevonul és nőgyűlölő lesz, — amíg másba nem szeret.

De mert az sem lehetetlen, hogy a közönyössé lett férfi a gyilkos szándéku szerelmesek között van: nagyon óvatosan, valóságos művészetrel kell a csomó megoldásához látnunk, nehogy az a lidércfény a maga ruháscákája fodrába kapjon.

Valami ifjúsági folyóiratot olvastam egyszer az afrikai hittérítőkről. Az egész munkából nem maradt egyéb az emlékezetemben, csak az, hogy a misszionáriusok nem rombolják le nyomban a megtérített vad törzsek oltárait, hanem elmaszkirozzák az egy Isten hitének emblémaival és a pogány oltár fölé odaillesztik a győzelmes keresztet. Ez a tényszerű filozófiája. Végtelen nagy emberismeret lakik ebben a kiméletes eljárásban és fulminans erő van abban a módban, hogy a régi oltáron építi föl a misszió az ujját, az igazat.

Ehhez a filozófiához, ehhez az erőhöz kell most nekünk is folyamodnunk, amikor „szakítunk.“

Nem szabad annak az embernek az oltárképét lerombolnunk, akinek a hitét kell majd elvesztenie. Kövessük a misszionáriusokat és alakítsuk át az oltárt anélkül, hogy lerombolnók. Lássuk kedves barátnóm, ha a misszió nem szeretettel dolgozik, hanem erőszakkal, akkor ugyanazok a vad törzsek, akik meghódolnak a keresztnek, véres és gyilkos küzdelmet folytat-

nának az ő félisteneikért és ölnének egy csizmahuzóért, ha véletlenül a törzs ezt a csizmahuzót tette meg istenné.

Annak a nőnek tehát, aki a szakításra kénytelen, első és fő kötelessége a saját érdekéből is, hogy érintetlenül meghagyja a férfi lelkében a szerelem ideálját, amelylyel az illető csendes, vagy zajos elvonultságában tovább ábrándozhatik.

Szakítania lehet egy nőnek (hiszen a válópörök sem egyebek a szakításnál), de ahhoz nincs joga egy nőnek sem, hogy egy férfi-lelekből kioldósse a szakítással mindazt a szép idealizmust, azt az eszményt, amelyet a férfi szívében a nőkről alkotott. Az a nő azonban, aki egy férfival durván, kimélet nélkül szakít, ezt cselekszi.

Ám ez — mint előbb is említém — csak a kisebbik rossz. A nagyobbik rossz az az életveszély, amelyet a kimélet nélkül szakító nő a maga számára teremt és az a kockázat, amelybe ezáltal a férfi becsülete jut. Ezért kell művészi finom szálanként szétszedni a férfi szerelmét közönynyé, vagy esetleg barátságá. A nő vetközze le hűségát és ahogy előbb azon fáradozott, hogy előnyös tulajdonságainak fitogtatásával megszerettesse magát; most ábrándítsa ki a férfit groteszk vonásokkal. Igaz, ez nehéz dolog,

HIREK.

Tájékoztató.

Május 4. D. u. fél 4 óra. Megyei állandó választmányi ülés.

Május 6. A nagybecskereki zenekedvelők hangversenye.

Május 12. Jegyzői szigorlatok.

Május 14. Torontálmegyei községi és körjegyzők egylete rendes évi közgyűlése.

Május 14. A nagybecskereki Kerékpár-Egylet tavaszi országos pályaversenye.

Május 15. D. e. 10 óra. Tavasz megyei közgyűlés.

A gőz- és kádfürdő mindennap reggeli 6 órától esti 7 óráig nyitva van; hölgyek részére a gőzfürdő kedden és pénteken d. u. 5 óráig; ugyanazon napokon fél 6-tól 8 óráig este urak részére is.

— Egy nagy nap emléke. Hazafias, lelkes mozgalom indult ki a budapesti asztaltársaságok kebeléből. Fél százada immár, hogy az az örömhír járja be az országot: „ujra a magyaré Budavára!” Az idén, pünkösd vasárnapján lesz 50 éve annak, hogy a hős honvédek visszafoglalták Budavárát. E dicső oltár lángjának élesztésére, a hazafias ünnepély fényes megtartásában való közreműködésre szólítanak fel minden hazafit. — Különösen meghívják az ünnepélyre a még élő 48–49 es honvédeket, akik részt vettek Budavár ostromában. Kérik őket, hogy tudassák nevüket és lakásukat a rendező-bizottsággal Budapest, József utca 10.

Kossuth szobra Marosvásárhelyen. Kossuth Lajosnak Marosvásárhely állítja Erdélyben a legelső szobrot. A szobor már készen van, csak a leleplezésre vár. Küllő Miklós készítette, ugyanaz, ki a segessvári Petőfi-szobrot. A leleplezés ünnepét május 22-ére tűzték ki, s meg fogják rá hívni úgy a törvényhozás tagjait, valamint a közelet minden kiváló szereplőjét.

— Személyi hir. Gróf Csekonics Endre valóságos belső titkos tanácsos, a Magyar Vöröskereszt-Egyesület elnöke rövid időre vadászatra utazott az Ischl melletti Goisernbe.

— A megyés püspök bérmautja. Desselwffy Sándor megyés püspök május hó 22-én indul pünkösd nagy bérma-utjára. A püspöki iroda a következő körlevelet bocsátotta ki a bérmautjáról:

A megyés püspök ur ö nagyméltósága a hérmálás szentségét a következő utiterv betartásával fogja kiosztani: Május 22-én d. u. kocsi-val Német-Bencsekre. 23-án Német-Bencseken bérálás; d. u. kocsi-val Bruckenauba. 24-én Bruckenauban bérálás; este vissza Temesvárra. 25-én d. u. kocsi-val Kis-Becskekre. 26-án Kis-Becskeken bérálás; d. u. kocsi-val Knézre. 27-én Knézeken bérálás; d. u. per Merczyfalva vissza Temesvárra. Junius 2-án délben Vingán át Majláthfalvára. 3-án Majláthfalván bérálás; d. u. N.-Szt.-Péterre. 4-én N.-Szt.-Péteren bérálás; d. u. Zádorlakra. 5-én Zádorlakon bérálás; d. u. N.-Saághra. 6-án Német Saághon bérálás (ide vezetendők a keresztiesi bérálandók is); d. u. kocsi-val Kiszfaludra. 7-én Kiszfaludon bérálás (ide vezetendők a rétháti bérálandók is); d. u. Szépfalura. 8-án Szépfalun bérálás; Uj-Aradon át vonattal Temesvárra.

szinü, hogy Széll meghallgatja őket; de azt már nem tartjuk valószínűnek, hogy Széll miniszterelnöknek lenne valami mondani valója az osztrák miniszterek számára. A parlamenten kívüli tárgyalásokat a kiegyezés felett egyszer végre mégis teljesen befejezetteknek kell tekinteni s nem lehet őket minduntalan újfent felvenni, ha az osztrák kormány valamely okból annak szükségét érzi, hogy velük foglalkozzék.

Pester Correspondenz.

Gróf Csekonics Endre

Torontálvármegyéhez.

Nagybecskerek, május 3.

Említettük, hogy Torontálvármegye gróf Csekonics legmagasabb kitüntetése alkalmával levélben üdvözölte vármegyénk e kiváló alakját. A nemes gróf a következőkben köszönte meg a vármegye közönségének figyelmét:

Nagyságos

dr. Dellimanics Lajos urnak

Torontálvármegye alispánjának

Nagybecskereken.

Örömteljes meghatottsággal vettem Torontálvármegye törvényhatósági bizottsága 1898. december 21-én Nagybecskereken tartott rendkívüli közgyűlésének 2097/98. kgy. számú és Nagyságod által oly ékes szavakban tolmácsolva ama engem igen megtisztelő elhatározását, mely szerint Apostoli Királyunk ő Felsege részéről a Ferencz József-rend nagy keresztjének legkegyelmesebben adományozásával történt kitüntetésem alkalmával a megye mélyen tisztelt közönsége nevében szerencse kívánatokkal üdvözölni óhajtott.

A vármegye nemes közönsége eme meleg rokonszenvének megnyilatkozása nekem annál kedvesebb és becsesebb, mert hiszen azok szívérzelmek sugárzanak abból felém, kik között élek, kik személyemet, cselekményeimet legjobban ismerik, és kik az én szívemhez is legközelebb állanak s az én viszonzérlésem melegségének is mindenkor hasonló részesei.]

Fogadja Nagyságos Alispán ur és kegyeskedjék a mélyen tisztelt törvényhatósági bizottságnak is bejelenteni és átadni bensőben érzett hála köszönetemet ama kijelentéssel, hogy büszke vagyok e nemes vármegye kötelekéhez tartozhatni és mindenkor hű fia kívánok maradni.

Zsombolya, 1899. stb.

hazafias tisztelettel

Gróf Csekonics Endre,
v. b. t. tanácsos.

Mert ha a kiábrándítást a nő nagyon is erősen makhinálja, akkor a férfi átlát a szitán. No de hiszen a helyzet, sőt magának a férfinak kedélye, jelleme, elég határt szabnak ahhoz, hogy az erőltettség látszata nélkül meddig mehet a nő a kiábrándítás munkájában.

Az idealistákkal vagy nagyon könnyű, vagy lehetetlen szakítani. Mert ha nem lehetetlen egy idealistával szakítani, akkor elég az őszinteség:

— Nézze édes X. En megvizsgáltam a szívemet és úgy találtam, hogy az nem méltó a maga idealizmussal telt nagy szívére. Mondok valamit édes X. Legyünk jó barátok, a szerelem nem nekem való.

Erre az „édes X” lehorgaszítja a fejét, sóhajt, mint a zivatar és a következő percben könyes szemekkel bár, önként ajánlja föl a barátságát. De nemcsak fölajánlja az ilyen bohó fiu a barátságot, hanem meg is marad tényleg jó barátok.

Másképp áll azonban a dolog a rajongó idealistákkal. Ezekkel csinyán kell bánni, mert ölnék. Ezek jobbra Birchfeifer Sarolta drámáin érlelték a szívüket a szerelemhez, szóval: ezek bizonyos idio-sinkráziában szenvednek. Az ilyenek elszenvednek mindent, csak a szakítást nem. Szóval, ezeket alaposan ki kell ábrándítani, hogy önként álljanak félre az utból. Ezeknek nem kell a nő barátsága, ezeknek a nő kell. Már most

a nő tagadja meg magát ezekkel szemben. Ne legyen kívánatos, ne legyen ábrándos, ne legyen szellemes, hanem mindezeknek az ellentéte.

A legkönnyebb megoldást pedig egy kedves, szellemes, temperamentumos kis barátnő hozhatja meg önnök. Hanem ehhez válaszolja ki a legkedvesebb és a legjobb barátnőjét. Föltétlenül van magácskának ilyen barátnője is. Es ha van, hívja el magához és valljon be neki mindent őszintén. Kérje végül kisértse meg magábaszeretetté a maga imádóját. Egy kis kacérkodás az egész és neki ígéretet sem kell tennie. Azután ha az ifur tényleg lépemeget, ön egy ügyesen rendezett féltékenységi szcénával befejezi ezt a kis kalandját, amely ilyen formában anélkül fog véget érni, hogy önre bajt hozott volna.

Hanem ne mondjunk addig hopp-ot, amíg tul nem vagyunk az árkon. A fő az — mint mondtam, hogy hagyja meg azt a szerencsétlen embert abban a hitben, hogy ő szakított önnel, nem pedig magácska ő vele. Ez a szakítás művészete. Persze, amiket elmondtam, azok csak darabos igazságok, amelyekben van ugyan arany is, de azt ki kell olvasztani a női furfang kohójában.

De hát bizonyos ön abban, hogy nem szereti azt az embert?

— **Wattay Miklósné** †. Mély megindulással vette tudomásul az egész város közönsége a köztisztelőben álló urnő korai elhunytát. S az az általános részvét, mely a megdöbbentő haláleset nyomán Nagybecskereken elterjedt, tegnap tüntető kifejezést nyert Wattay Miklósné utolsó útján. A mellenczei-utcai gyászházban kora délután kezdett gyülekezni a résztvevők serege, melyben nagy számmal voltak képviselve e város s a környék élököléségei, köztük Rónay Jenő főispán, dr. Pap Géza országgy. képviselő, Botka Béla h. m. főjegyző, dr. Grandjean polgármester és többen. A gyászszertartást Szabó Ferenc apát-plébános végezte nagy segédlettel. Ezután a koszorúkkal megpakott koporsót feltették a diszes halotti kocsi s a halottas menet kivonult a katolikus temetőbe, hol örök nyugalomra helyezték az elhunytat. Nagyszámu élökölő gyászközönség jelent meg ma délelőtt a r. k. plébánia templomban is, hol Szabó apát-plébános az elhunyt lelki üdvéért gyászmisét mondott. A haláleset által mélyen sujtott Wattay, Plechl és Vinczehidy családoknak a mai nap folyamán is igen sokan fejezték ki részvétüket.

— **Plébánosi vizsgák.** Németh József felsz. püspök elnöklése alatt tegnap délelőtt kezdődtek meg a synodalis vizsgák, melyekre jelentkeztek: Kögl Béla adminisztrátor N.-Ecskáról, dr. Babinszky József hitoktató Szegedről és Moravetz Gyula adminisztrátor Csávosról.

— **A hitelszövetkezet köréből.** A „Szécsányi kerületi községi hitelszövetkezet” f. évi április hó 30-án Horváth Zoltán tb. főszolgabíró, mint központi kiküldött elnöklése alatt tartott közgyűlésében Auer Mihály alapos, szakszertű fejtegetései után kimondotta, hogy belép az 1898: XXIII. t.-cz. által létesített „Országos központi hitelszövetkezet” kötelékébe.

— **Egy népnevelő emléke.** Zsombolya szomszédságában egy megyebeli község, névszerint Kis-Tószög olyan ünnepet ült, mely az egész országot érdekli, mert példaadó, mert mintakép egy község részéről, mely a magyarosodás útján halad előre. Ebben a kis torontálmegyei községben május elsején, mikor a májusfákat állítják fel, mikor zeneszóval köszöntik az ébredő tavaszt, minden helyiségben, rendkívüli ünnep folyt le. A község volt tanítójának, Schütz Jánosnak emlékét avatta állandóvá, az idővel dacoló márványobelisztkben, melyet a község azon parókiában leplezett le, melyet az elhunyt maga plántáltatott két évtized előtt a föld méhébe. Kis-Tószög derék németajku lakosságú község ott volt a községi tanítónak Schütz Jánosnak emlékünnepe. A leleplezés ünnepélyére egybegyűlt a szomszéd Zsombolya, Nagyikinda s a környék egész intelligenciája, hogy hódoljon annak a jeles pedagógus emlékének, ki egy kis német községet virágozt, s a magyarság értelmes fókuszára fejlesztett. A külső kép is mutatta, hogy mije volt Schütz János ennek a kis községnek. Egy helybeli megváltó, ki lelkének szikráit átplántálta a község lakosságába, s a fejlődés, a haladás, s a magyarosodás tüzeit gyújtotta meg. Délelőtt, mondhatni a reggeli órákban kezdődött meg az ünnep. Istentisztelet előzte meg a templomban, majd a közönség a község közepén álló parkba gyülekezett, hol a diszes emlékoszlopot leleplezték. A németajku lakosság a Hymnust énekelte, majd Schwartz József, a község értelmes s derék birája beszédet mondott, miközben a lepel lehullott Schütz János tanító emlékére. Schwartz bíró németül kezdte beszédét s hazafias lendülettel magyarul fejezte be, köszönetét fejezte ki a község nevében, hogy oly érdeklődéssel kísérte ez ünnepet az ország. Utána a délmagyarországi tanítók egyesülete nevében Leblanc Fülöp szenthuberti igazgató szólott, a tanítók nevében köszönetét fejezve ki a községnek kegyeletéért, melyet elhunyt tanítója iránt tanusított. Végül az elhunyt Schütz János árvája köszönte meg a községnek, hogy atyja emlékének ily diszes emléket emelt. A leleplezési ünnepet diszebéd követte. Dörgő éljenzéssel fogadták a község s a kerület köztisztelőben álló képviselőjét Babics Józsefet, ki a tanítóságra és a bogárosiakra mondott tósztokat. Magyarország tanítói büszkeséggel tekinthetnek a kis községre, mely elhunyt kollegájuk emlékét ily hiven megőrizte.

300
309
316
317
328
334
341
353
405
447
535
556
637
415
433
632
440
*449
500
512
521
531
541
559
607
614
622
635
637
643
900
125
814
Sz
302.
300
410
417
423
436
447
1038
538
643
453
506
512
523
533
551
556
737
Vé
524
250
254
258
302
308
310
321
329
345
356
358
416
430
Érk
Csak minden kedden, pénteken és vasárnapon közlik.
állól
van
közvi
ideg

— **Parlamenti affér.** A képviselőházban tegnap lejátszódott jeleneteknek egy lovagias ügylőn a következményük. Olay Lajos segédeivel: Gajári Ödönnel és Kende Bélával provokáltatta Meszlény Pált, a ki azt kiáltotta oda neki: Paraszt! A segédek kardpárbajban állapodtak meg. Meszlény segédei Biró Lajos és Ivánka Oszkár voltak. A párbaj tegnap délután 4 órakor volt meg a Fodor—Rákosi-féle vívóteremben. Mindjárt az első összecsapásnál Meszlény Pál homlokán mintegy 3 centiméter hosszú ugynevezett lebbenyes sebet kapott; Olay sértetlen maradt. A felek nem békültek ki.

— **A Vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége.** folyó évi május hó 22-én (pünkösd hétfőjén) délelőtt 1/2 11 órakor Fiumében a városháza nagytermében évi rendes közgyűlést tart. Napirend: 1. A felügyelő-bizottság által megvizsgált 1898. évi zárszámadások előterjesztése. 2. Egy felügyelő-bizottsági tag megválasztása. 3. Előterjesztés a nyugdíj-intézet ügyében. 4. Az igazgatóság előterjesztései. 5. Az 1899. évi költségvetés megállapítása. 6. Jelentés a római nemzetközi sajtó-kongresszusról. 7. Indítványok. 8. A jövő évi közgyűlés helyének megállapítása. A Vidéki Hirlapírók Országos Szövetségének fumei helyi választmánya által meghatározott program: 1. Érkezés vasárnap este 1/4 8 órakor. 2. Este 1/2 9 órakor ismerkedési estély a tisztviselő-egylet helyiségeiben. Rendezi a fumei tisztviselő-egyesület. 3. Hétfőn reggel 1/2 8 órakor az iparkiallítás megtekintése. 4. 9 órakor igazgatósági ülés a városháza nagytermében. 5. 1/2 11 órakor közgyűlés ugyanott. 6. Közgyűlés után kirándulás Cirkvenicába, gróf Szápary László fumei kormányzó hajóján. 7. Dejeuner Cirkvenicában. 8. Este elutazás.

— **Anarchisták Temesvárott?** A Délm. Közl. írja: A csendőrség tegnap éjjel két gyanus idegen alakot tartóztatott le portyázás közben a vadász-erdőben. A „Rendőri Lapok“ ugyanis nemrég két anarchista képét körözötte és a két gyanus idegen — a csendőrség állítása szerint — fel-tűnően hasonlít a körözöttekhez. A letartóztatottak nevei: Máthidé-Manché és Zarfala József. Külföldi utleveleket találtak nálok, melyeket Belgrádban állítottak ki. A még fiatal két idegen a csendőrség foglya. Hogy csakugyan anarchisták-e, a további vizsgálat fogja kideríteni.

— **Óh az a május.** Mint szerelmes lány boldogságos álmának sorstól rendelt, szive szerint való megvalósítóját, vagy szép menyecske messze utról régóta várt szerelmetes urát, azonképen készült a hölgyvilág Május érkezésére. És micsoda csalódás érte. Talán a természet is alkalmazkodik a mai korhoz és modernizálta a régi édes, meleg májust olyan valami új anyagra, a miben van az áprilishöz, a márciusból, de talán a decemberből is. Ezt a modern májust, a szeles, hideg, tartalmatlan napot küldte be-köszöntőül. Mennyire fáztak, busultak a kaszinó-kert májusváró virágai. Hiszen ilyen torzkisérlettel még csak nem is pompázhatnak; nincs, a ki ügyet vessen rájuk. Hajnaltól reggelig tartott busonkodása. A hölgyvilág pedig, mely Flóra kedves gyermekei között szeretett volna sétálni, ismét a nagyutca aszfaltján található, téli felöltőkben és — vörös orral. Mert tél van, kemény tél — májusban.

— **Szászkabánya.** A nyár közeledtével az összes fürdő- és nyaralóhelyek nagy tevékenységet fejtenek ki, hogy a forró nyári napok elől oda menekülő emberek kellemes üdülést találjanak. Így a bájos Szászkabánya is, mint onnan írják nagyban készül, hogy a nyár beáll-tával eddigi jó híréhez méltóan fogadja vendégeit, és hogy azoknak hozzáférhetővé tegye mindazon szépségeit, melyek hazánknak ezt a bájos helyét oly kedvessé teszik. Természeti szépségei mellett, gyönyörűen fekvő és mesés olcsóságú lakásai, továbbá az ott uralkodó fesztelen kedélyesség az, mely évről-évre mind nagyobb számú üdülőket vonz oda. Kivált Knisten Adolf főerdész és Reif Vendel erdész buzgólkodnak azon, hogy az ottan való tartózkodást a környék gyöngye, az u. n. „Malomvölgy“ utainak és fásorainak rendben tartása által kellemessé tegyék. A Neravölgy vendégeinek egy nagyvárosiasan berendezett gyógytár és dr. Lichtfuss A. személyében kitűnő orvos áll rendelkezésükre. Mint helyismerő egyének a község bírja Hartmann Károly és Lepsy József odaváló polgár szívesen szolgál-nak a tudakozónak felvilágosítással és rendelkeznek kocsit Rakasdia állomáshoz. Ha még felemlítjük a vendéglőkben nyerhető kitűnő és olcsó ellátást, felsoroltunk mindent, mely Dél-magyarország eme legszebb üdülőhelyét oly

vonzóvá teszi és érthető lesz azon nagy érdek-lődés is, hogy számos fővárosi és délmagyar-oroszági család már most is lakást jegyeztetett elő a nyári szezonra.

— **A Horgony-Pain Expeller** igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 27 év óta mindig készletben van. Hátfájás-nál, csipfájdalom, fejfájásnál, köszvénynél, csu-znál stb.-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való be-dörzsölések mindig fájdalomcsillapítóhatásuaknak bizonyultak, sőt járványkóránál, minő: a kolera, hányóhasfolyás, az altestnek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitűnő háziszerré jó eredménnyel használta-tott bedörzsölésként az influenza ellen is és 40 kr., 70 kr. és 1 frt üvegenkénti árban a leg-több gyógyszerárban készletben van, hanem be-vásárlás alkalmával mindig határozottan mint „Richter-féle Horgony-Pain-Expeller“ vagy „Rich-ter-féle Hor.ony-Liniment“ kérendő és a „Hor-gony“ védjegyre kérünk figyelni.

TÖRVÉNYSZÉK.

— **Vlád Gizella válópöre.** Olvasóink tudják, hogy Vlád Gizella válópört indított Deák Péter ellen. Hiába szólította föl a törvényszék Vlád Gizellát az életközösség helyreállítására, hiába volt minden békéltetés. Vlád Gizella a törvényszék előtt kereken kimondotta:

— Nem szeretem az uram; elválok tőle. A törvényszék a fentebbi kijelentést válo-oknak nem tekinthette, felbontotta ugyan a házasságot, de Vlád Gizella hibája miatt. Vagyoni igényeket egyik fél sem támasztott s az asszony kijelentette azt is, hogy a gyermekek neveltetését magára vállalja. A kir. ítélőtábla tegnap tárgyalta a válópört Skoff táblai bíró előadása mellett és helybenhagyta a törvényszék ítéletét.

— **Az aradi panama.** Aradról jelenti tudósítónk, hogy ma az ügyész és a védők replikája foglalta le a tárgyalás terem hallga-tóságának figyelmét. A vádlottak közül csupán Király beszélt vagy husz percig. A törvényszék szombaton reggel kilenc órakor hirdeti ki az ítéletet.

— **Elaludt a tárgyaláson.** Egy Varjaski Mi-lica nevű asszony kuruzslás miatt állt a mult héten a szabadkai járásbíróaság előtt. A tárgya-lás vége felé a vádlott nő hirtelen elaludt a teremben és dacára annak, hogy felköltésével az orvosok is próbát tettek, nem sikerült őt álmából fölébreszteni. Jelenlevő férje állítása szerint az asszony többször két napig is alszik egyfolytában és ekkor minden ébresz-tési kísérlet hasztalan. A tárgyalás befejezését — természetesen — el kellett halasztani.

Vonatok érkezése és indulása

Nagy-Becskerekre, illetve Nagy-Becskerekről.

Érvényes 1899. május hó 1-től.

Érkezik:

- a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályau-dvarra:
  - Temesvár felől: délelőtt 11.38, délután 5.36, éjjel 10.29.
  - Pancsova felől: délelőtt 10.33, délután 5.58.
  - Zsombolya, Alibunár és Versecz felől: reggel 8.49, éjjel 10.29.
  - Zsombolya felől: (keskenyvágányu pályaudvar) dél-előtt 10.45, este 6.27, éjjel 10.21.
  - Csősztelek felől: reggel 6.24, (csak minden kedden, pénteken és szombaton.)
- b) a nagybecskereki (nknbvt) pályaudvarra:
  - Budapest, Nagy-Kikinda felől: reggel 7.52, délután 4.45, éjjel 10.22.

Indul:

- a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályau-dvarról:
  - Temesvár felé: éjjel 3.00, délelőtt 10.00, délután 4.31.
  - Pancsova felé: reggel 8.02, este 6.20.
  - Alibunár és Zsombolya felé: reggel 3.00, délután 4.31
  - Versecz felé: reggel 6.15, délután 4.31.
  - Zsombolya felé: (keskenyvágányu pályaudvar) reg-gel 5.05, délután 2.00 este 7.05.
  - Csősztelek felé: éjjel 2.50 (csak minden kedden, pénte-ken és szombaton.)
- b) a nagybecskereki (nknbvt) pályaudvarról:
  - Budapest, Nagy-Kikinda felé: reggel 5.45, délelőtt 11.49, este 7.05.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése május 3-án.

Budapest, május 3. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésén folytatta a kuriai bíraskodásról szóló tör-vényjavaslat részletes tárgyalását. A szó-széki szakasz ellen egyedül

Szalay Károly szólalt fel, mire elnök a vitát bezárta.

Ezután Plósz igazságügyminiszter szólalt fel és hatalmas érvekkel támogatta a paragrafust. A Ház nagy többséggel elfogadta a szószék-paragrafust. Ellene csak a néppárt és az Ugron-frakció képviselői szavaztak.

A Ház ezután tárgyalás alá vette a 171. szakaszt, mely a kegyzerekkel való visszaélések büntetéséről szól.

Csapatszeme a király előtt.

Budapest, április 3 (A „Torontál“ eredeti távirata.) Ma délelőtt 6 Felsége a király és Ferenc Ferdinánd trónörökös előtt a vérmezőn helyőrségi csapatszeme volt, melynek pompás tavaszi idő kedvezett. Ő felsége a szemle után a csapatparancs-nokok előtt teljes megelégedésének adott ki-fejezést. Délután a király Ferenc Ferdinánd főherceg kíséretében Gödöllőre utazott.

Kormányválság Olaszországban.

Budapest, május 3. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Rómából telegrafálják: Hir szerint Canavari külügyminiszter le fog mondani, minek következtében az egész kabinet be fogja adni lemondását.

Munkások tüntetése.

Budapest, május 3. (A „Torontál“ ered. távirata.) Varsóból telegrafálják, hogy ott május elsején néhány ezer munkás nagy monstre-tüntetést rendezett. A kozákok és csendőrök azonban körülrzárták őket és 500 embert letartóztattak.

A Dreyfus-ügy.

Budapest, május 3 (A „Torontál“ ered. távirata.) Párisból jelentik: Billot Baurepére jelentéséből nem fog követ-keztetéseket vonni, hanem csak felsorolja a revízió melletti és elleni okokat.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1899. május 3.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilós	100 kilogr. ára		kilós	100 kilogr. ára		
		frtől	frtig		frtől	frtig	
Bánsági	ó	76	8.95	9.05	80	9.40	9.55
Tiszavidéki	ó	76	8.85	8.95	80	9.35	9.45
Pestvidéki	ó	76	8.80	8.90	80	9.35	9.45
Bácskai	ó	76	8.90	9.—	80	—	—

Roze	ó	elsőrendű	kilós		
			70—72	7.15	7.30
„	„	másodrendű	—	7.—	7.15
Árpa	„	takarmány	60—62	6.15	6.35
„	„	égetni való	62—64	5.80	6.10
„	„	sőrfőzésre való	64—66	6.60	7.—
Zab	„	—	39—41	6.—	6.10
Tengeri	ó	bánsági	—	4.40	4.45
„	„	másnemű	—	5.—	5.25

Határidő-üzlet.

Budapest, május 3 (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Buzában az árak tartósak. Kötetett:

- Buza áprilisra . . . . . 8.77— 8.78
- Buza őszre . . . . . — — — —
- „ májusra . . . . . 8.27— 8.29
- Rozs októberre . . . . . 6.78— 6.80
- Zab áprilisra . . . . . 5.59— 5.60
- Tengeri májusra . . . . . 4.41— 4.43
- Repce augusztusra . . . . . 12.30— 12.40

VASUT-ÜGYEK.

11994/99. szám.

Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága egy a szolnoki műhelyben leszerelt 30 lóerőt kifejtő és teljesen jókarban lévő kazán nélküli gőzgépet eladni óhajtván; ezen célból nyilvános pályázatot hirdet.

Ezen gőzgép, mely szolnoki műhelyünkben megtekinthető, a vevőnek a vételár lefizetését igazoló főpénztári nyugta ellenében fog jelenlegi raktározási helyén kiszolgáltatni, vagy pedig egyik a vevő által meghatározandó magy. kir. államvasuti állomáson bérmentve szállítva, vasuti kocsiban átadni.

Vevő tartozik a vételárt a felszólítás vételeztől számított tizennégy nap alatt lefizetni és ugyanezen határidőn belül a gépet átvenni.

Az alulirt igazgatóság fentartja magának a jogot, hogy a beérkező ajánlatok közül szabadon választhasson és a gépet tetszése szerinti ajánlattevőnek engedhesse át.

Az ajánlati, illetve a vételár a gépet egy összegben, nem pedig kilogrammként állapítandó meg.

Pályázni szándékozók felhivatnak, hogy erre vonatkozó, egy koronás bélyeggel ellátott lepecsételt és a borítékra ezen külfelirattal „Ajánlat gőzgép megvételére 11994/99. számhoz” ellátott ajánlataikat folyó évi június hó 7-ig a magy. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési osztálynál benyujtsák.

Az ajánlat benyújtását megelőző napnak déli 12 óráig a gépet felajánlott árnak 5 %-át készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban teendő le főpénztárunknál bánatpénzképen.

Bánatpénz nélküli, a fentebbi feltételektől eltérő, ugyszintén elkésve beérkező, vagy pótajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Budapest, 1899. április 9.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

63412/99. szám.

Magy. kir. államvasutak.

H i r d e t m é n y.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a Zombolya állomáson előállítandó felvételi épület létesítésére szükséges építési munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetés, az egységárjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek, Budapestben a magyar királyi államvasutak igazgatóságának magasépítmenyi ügyosztályában (VI. Teréz-körút 56. szám III. emelet 14. ajtó) és Szegeden az üzletvezetőség pályafenntartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1899. évi május hó 13-án déli 12 óráig nyújtandók be alulírt igazgatóság építési főosztályában (VI. Teréz-körút 56. szám III. em. 10. ajtó.)

Az ajánlatokat 50 kros, az ajánlat mellékleteit ivenként 15 kros bélyeggel ellátva lepecsételve és a következő felirattal nyújtandók be: „Ajánlat a zombolyai felvételi épület létesítésére.”

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis 1899. évi május hó 12-én déli 12 óráig 1400, azaz ezernégyszáz o. é. forint bánatpénz teendő le a magyar kir. államvasutak központi főpénztáránál (VI. Andrassy-ut 75. szám földszint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíthatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénnyel adandók fel.

Budapest, 1899. április hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

60523/99. szám.

Magyar kir. államvasutak.

H i r d e t m é n y.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a Versecz állomáson létesítendő felvételi épület előállítására szükséges építési munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetés, az egységárjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek Budapestben, a magyar királyi államvasutak igazgatósága magasépítmenyi ügyosztályában (VI. Teréz-körút 56. szám, III. emelet 14. ajtó) és Szegeden az üzletvezetőség pályafenntartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1899. évi május hó 9-én déli 12 óráig nyújtandók be, alulírt igazgatóság építési főosztályánál (VI. Teréz-körút 56. szám II. emelet 10. ajtó.)

Az ajánlatokat 50 kros, az ajánlat mellékleteit ivenként 15 kros bélyeggel ellátva, lepecsételve és következő felirattal nyújtandók be: „Ajánlat a verseczi felvételi épület létesítésére.”

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1899. évi május hó 8-án déli 12 óráig, 3400, azaz háromezernégyszáz o. é. forint bánatpénz teendő le a magyar királyi államvasutak főpénztáránál (Andrassy-ut 75. szám, földszint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapírokban.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíthatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénnyel adandók fel.

Budapest, 1899. április hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

H i r d e t é s e k.

Bégaszentgyörgy község előljáróságától.

1365. szám 1899.

419-3.1

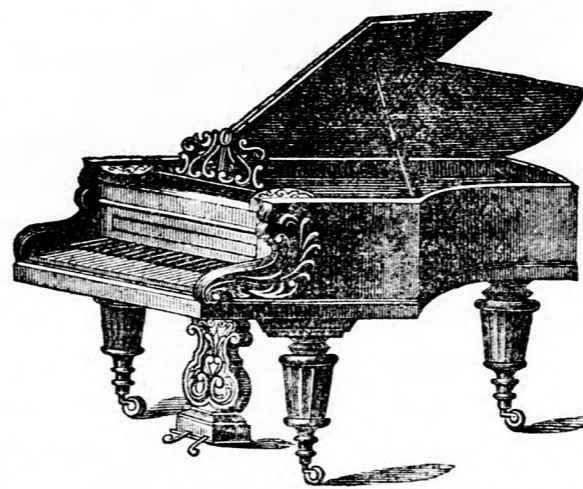
H i r d e t m é n y.

Bégaszentgyörgy községe törvényhatóságilag jóváhagyott terv és költségvetés, valamint ezeket kiegészítő általános és különleges építési feltételek alapján, melyek a hivatalos órák alatt a jegyzői irodában betekintheők, **község-házkibővítési és átalakítási építkezést** teljesített, a mely munka zárt írásbeli és nyilvános szóbeli árlejtés útján adatik ki.

Kikiáltási ár 1537 frt 72 kr, melynek 50%-a bánatpénzül az ajánlatokhoz felcsatolandó, illetve az árlejtés alkalmával lefizetendő.

Csak oly írásbeli ajánlatok fogadtnak el, melyek az 1899. évi május hó 11-én d. e. 10 órára Bégaszentgyörgy község tanácstermébe kifizetett szóbeli árlejtést megelőzőleg a község előljáróságánál beadatnak és ama kötelező kijelentést tartalmaznak, hogy ajánlattevő az építési feltételeket ismeri és magát azoknak minden tekintetben aláveti.

Bégaszentgyörgy, 1899. évi május hó 1-én.
A községi előljáróság.

Áthelyezés.

Van szerencém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy

Zongora- és harmónium-raktáramat

f. é. május hó 1-én Magyar-uteza 2. sz. alatti Neugebauer féle házba áthelyeztem.

Elvállalok minden e szakmába vágó javításokat, melyeknek lelkiismeretes kiviteléről kezeskedem. Ugyszintén arisztonok és kézi-harmónikák javítása a legolcsóbb arakon.

Magamat a t. közönség szives pártfogásába ajánlva, kérem minél számosabb megbizással szerencsételni.

Kiváló tisztelettel

Mayer Mátvás.

417-3.1

H i r d e t é s e k felvétetnek a „Torontál” kiadóhivatalában.

Aki nyer, az nyer!

Cégemnek ezen általánosan ismert mottója t. feleimmel szemben az eddigi sorsjátékoknál annyira bevált, hogy feljogosítva érzem magam a most megkezdődő IV. sorsjátékban való részvételre felhívni. A szerencse által különösen kedvelt főgyűjtő-démben eddig a 60.000, 40.000 és több 10.000 koronás nyeremény nyertett, összesen pedig több mint egy fél millió korona.

Legközelebbi huzás

(I. oszt.)

1899. május 18. és 19-én.

Az I. osztályú sorsjegyek árai:

Egy egész egy fél egy negyed egy nyolcad

6 frt 3 frt 1 frt 50 kr 75 kr.

A megrendelések intézendők: a m. kir. szab. osztályú sorsjáték fő-elárusítójához
Sternberg József bankházához **Budapest**
VI. Teréz körút 6. sz.